

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
16. JAN.
1991

Letnik XLV.
Štev. 3 (2586)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

P. b. b.

Izhodišča za nov narodnostni program

V današnji številki Slovenskega vestnika objavljamo pod naslovom „Evropeizacija manjšinske politike“ na drugi in tretji strani izhodiščne teze za nov narodnostni program koroških Slovencev, ki jih je spisal tajnik ZSO dr. Marjan Sturm na osnovi prispevkov in razprav, ki so bile objavljene na to temo.

Objavi izhodiščnih tez bo sledila širša razprava tako v znanstvenih krogih kot tudi v krajevnih odborih Zveze slovenskih organizacij in društvih.

Glavna izpoved novega narodnostnega programa je odprtost manjšine do novih evropskih tokov ter multikulturalnost vseh prebivalcev v skupnem življenjskem prostoru. Program se jasno izreka proti vsakršnemu ozkemu nacionalizmu in zapiranju manjšine vase.

Višek razprave bo javna tribuna z udeležbo mednarodno priznanih strokovnjakov, nov narodnostni program pa naj bi bil sprejet na rednem običnem zboru ZSO letos.

30. januar— zadnji rok za vložitev

Urad zveznega kanclerja sporoča, da je zadnji rok za vložitev projektov v smislu določil za pospeševanje slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem sredi, 30. januar 1991. Vse slovenske organizacije, ustanove in inštitucije ter društva na podeželju morajo do tega roka oddati svoje prošnje oz. projekte.

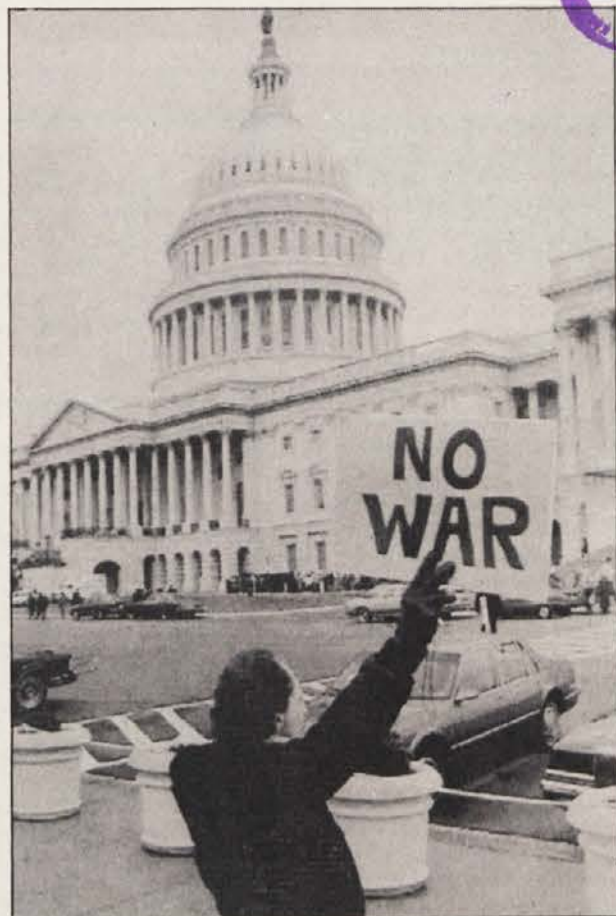
Vse podrobnejše informacije v tej zvezi posreduje Zveza slovenskih organizacij ter Slovenska prosvetna zveza. Prošnje je treba poslati na Urad zveznega kanclerja/Bundeskanzleramt, Ustavna služba/Verfassungsdienst, 1010 Dunaj/Wien.

Ultimat je potekel: „Preprečite vojno!“

Danes ob šestih zjutraj po srednjeevropskem času je potekel ultimat Varnostnega sveta Združenih narodov Iraku, da mora umakniti svojo armado iz Kuvajta, ki ga je z vojaško intervencijo zasedel 2. avgusta lanskega leta.

Ves svet je do zadnjih trenutkov upal na politično rešitev v Zalivu, toda tako iraški diktator Sadam Husein kot tudi ZDA nista popustila v svojih stališčih; svet stoji pred novo, grozno vojno, v kateri bo — tako računajo v

vojaških štabih — izgubilo življenje na desetisoče vojakov, tako na strani Iraka kot tudi Amerike in njenih zaveznikov, število ranjenih pa bo šlo v stotisoče. Majhno upanje daje še izjava Bele hiše, da potek ultimata ni nujno povezan s takojšnjim vojaškim udarom zaveznških sil v Zalivu, toda ZDA so v zalivsko krizo tako globoko vpletene, da ni pričakovati mirne rešitve, če se Sadam Husein ne bo pet po dvanajsti še umaknil.

Strašilo grožeče vojne v Zalivu je v zadnjih dneh povzročilo po vsem svetu množične demonstracije proti vojaškemu spopadu. Parole so se glasile: „Ne kri za nafto“, ali kot na sliki zgoraj pred Capitolom v Washingtonu: „Preprečite vojno!“

Slovenija ne pričakuje posega po vzorcu Litve

„Podobnosti med Litvo in Slovenijo ni, ker je situacija v Sloveniji popolnoma drugačna kot v Pribaltiku. Zato tudi ne pričakujem posredovanja jugoslovanske armade po vzorcu sovjetske v Litvi,“ je dejal predsednik vladne koalicije Demos v Sloveniji dr. Jože Pučnik ob svojem obisku v ponedeljek v Celovcu.

Pučnik, ki se je na Koroškem mudil na povabilo socialistične stranke, pa ni hotel povsem izključiti uporabe nasilja proti demokratično izvoljeni oblasti v Sloveniji, toda nevarnost takega posega je ocenil kot „skrajno neverjetno“. Menil je, da v jugoslovanskem generalštabu prevladujejo realistični analitiki ter da so „sokoli v manjši-

ni“. Dodal pa je, da krvavi dogodki v Litvi vso ogorčeno svetovno javnost opozarjajo na dejstvo, da nasilje v Evropi, ali vsaj na robu Evrope, še ni stvar preteklosti.

Slovensko republiško predsedstvo pa je na ponedeljkovi razširjeni seji obsodilo intervencijo v Litvi, izrazilo zaskrbljenost zaradi vojne nevarnosti v Zalivu in opozorilo na zaostrena razmerja v Jugoslaviji, v katerih mora slovenska politika ravnati zelo odgovorno in premišljeno, da bi zagotovila interese slovenskega naroda in miren razvoj v Jugoslaviji.

Jugoslovansko zvezno ustavno sodišče pa je isti dan razveljavilo tri člene deklaracije o suverenosti Slovenije, ki razglashajo prednost repu-

bliških zakonov pred zveznimi.

Na skupni tiskovni konferenci s predsednikom koroških socialistov dr. Ambrozyjem je dr. Pučnik tudi zavzel stališče do drugih perečih vprašanj, kot npr. do nadaljnega obratovanja jedrske elektrarne v Krškem. Poudaril je, da še naprej velja Demosov sklep o zaprtju JE v letu 1995, opozoril pa je, da gre tu za zelo važna gospodarska vprašanja v zvezi z energijsko bilanco Slovenije kot tudi delovanjem elektrarne, pri čemer je vprašanje varnosti na prvem mestu.

Pučnik in Ambrozy sta govorila tudi o položaju slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem. Že obstoječo Delovno skupnost slo-

venskih socialdemokratov v koroški SPÖ pa je ocenil kot obogatitev pri navezovanju odnosov med obema strankama.

Ambrozy pa je na tiskovni konferenci prvič zavzel stališče do osnutka novega narodnostnega programa Zveze slovenskih organizacij na Koroškem in ga ocenil kot „izredno zanimivega“, saj se „oddaljuje od ozkega nacionalizma in se odpira sosedu oz. širšemu prostoru. Izhodišča, kakor jih doslej pozna iz medijev, vsebujejo več elementov, s katerimi bi se lahko strinjali tudi koroški socialdemokrati“, je dejal predsednik koroške SPÖ in izrazil interes svoje stranke za nadaljnji potek programske razprave.

Ivan Lukan

Predsednik slovenskih socialdemokratov in Demosa dr. Jože Pučnik s predsednikom koroških socialdemokratov dr. Petrom Ambrozyjem na tiskovni konferenci v Celovcu. Iz strankarskega vidika sta oba šefa strank ugotovila vrsto enakih pozicij v bistvenih vprašanjih ter se izrekla za tesnejše sodelovanje med obema strankama, med Koroško in Slovenijo, ter za poglobljeno sodelovanje vseh regij v prostoru Alpe-Jadran.

Skupen KOKS: Sestanek koordinacijskih teles

Upravni in nadzorni odbor Zveze slovenskih organizacij na Koroškem sta na njuni skupni seji pretekli petek v Celovcu sprejela soglasen sklep, da naj koordinacijski odbor ZSO z vsemi vanj vključenimi organizacijami povabi na razgovor koordinacijski odbor, ki ga je pred nekaj meseci ustanovil Narodni svet. Sestanek naj bi bil v prihodnjih 14 dneh, glavna tema pa naj bi bila preveritev realnih možnosti za ustanovitev skupnega koordinacijskega odbora koroških Slovencev.

S tem v zvezi je bilo načelno poudarjeno, da naj bi tak skupen koordinacijski odbor bil upravičen le v primeru, če bi dejansko koordiniral narodnostno politiko koroških Slovencev, ne pa da bi skušal uveljavljati kakršnokoli nadvlado znotraj narodnostne skupnosti. Po mnenju članov obeh odborov ZSO bi taka nadvlada le še bolj razcepila in s tem oslabil slovensko narodnostno skupnost, tako naravnost kot tudi navzven. Datum in dnevni red sestanka bosta določena v prihodnjih dneh. Več na 4.

Podpora zvezne vlade koroškim Slovencem v letih 1987 - 89

Avstrijska zvezna vlada je pred nekaj dnevi posredovala avstrijskemu parlamentu poročilo o pospeševanju narodnostnih skupnosti v Avstriji v času od 1987. do vključno 1989. leta. V tem obdobju je znašala podpora slovenski narodnostni skupnosti skupno 15.723.000 šilingov (1987: 2,1 milijona, 1988: 2,1 milijona in 1989: 11,4 milijona šilingov). Hrvaški narodnostni skupnosti je zvezna vlada v teh treh letih odobrila 1.440.000, madžarski 1.438.000 in češki 1.205.000 šilingov. Vsota je v primerjavi s podporami manjšin v nekaterih drugih državah v zahodni Evropi še skromna, toda vendarle je bil storjen začetek.

Ustanove, organizacije in društva so prejela sledeče zneske:

Mohorjeva: za odplačilo dolgov za Modestov dom, za dvojezične učbenike, za založniško dejavnost, za ustanovitev privatne ljudske šole ter za izdajanje knjig in revije „Naša luč“ - **4.318.000,-**

Slovenska prosvetna zveza: za splošno dejavnost, za ureditev Slovenske študijske knjižnice, za nakup slovenskih knjig, za prireditve v okviru izobraževanja odraslih, za gledališke prireditve, za razstave o kmečkem roko delstvu ter za izdajo publikacije o enem sompoziju - **1.909.200,-**

Katoliški dom prosvete Sodalitas, Tinje: za izgradnjo doma ter za nabavo pc-komputerja - **234.000,-**

Nemško-slovenski koordinacijski odbor krške škofije: prispevek za 4. seminar zgodovinarjev ter za izdajo 10. in 11. številke publikacije „Das gemeinsame Kärnten - Skupna Koroška“ - **78.000,-**

„Društvo Mladi rod“: za izdajanje Mladega roda - **160.000,-**

Slovensko šolsko društvo, Celovec: za otroške vrte v Šentprimozu, v Škofičah in v Celovcu - **1.426.000,-**

Društvo „Unser Kind/Naš otrok“: za vrtec v Celovcu - **541.000,-**

Zavod šolskih sester v Šentpetru pri Šentjakobu v Rožu: za dvojezični otroški vrtec, za nabavo kompjuterjev ter drugih šolskih potrebščin - **790.600,-**

Društvo prijateljev „Celovškega zvona“: za izdajanje Celovškega zvona - **93.000,-**

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem: za splošno dejavnost, projekti Slovenskega vestnika in Slovenskega znanstvenega inštituta (dokumentacijska in informacijska dejavnost, oprema) - **1.551.600,-**

Krščanska kulturna zveza: za splošno dejavnost, etnološka raziskovanja, izobraževalne, kulturne in mladinske prireditve - **1.829.200,-**

(Dalje na 4. strani)

„Prenehati je treba s politiko porekla in enojezičnosti - potrebujemo tako evropsko inteligenco, ki razume, da postajajo živeči tujci pomembnejši kot lastni mrtvi.“ (Peter Sloterdijk) Gre za novo stopnjo gibljivosti ljudi: za večjezičnost ter za pripravljenost prenašanja in spoznavanja tujega kot vzgojni cilj v evropskem učnem načrtu.“

(Peter Glotz)

I. Cuius regio eius lingua.

Avstrijska rektorska konferenca je v svojem poročilu med drugim poudarila: „Napredna narodnostna politika ustreza sodobnim predstavam o premagovanju klasične nacionalne države ter z njo povezano blodnjo nacionalizma in centralizma. Pot evropskega zedinjenja v svobodi in demokratičnem samoodločanju nakazuje cilj skupne državnosti več narodnih skupnosti in narodov, kulturni in etnični pluralizem in sodelovanje preko meja na regionalni in lokalni ravni.“ In dalje: „Pot v bodočnost Evrope lahko vodi le preko človeku ustreznega reda „majhnega kroga“ (Usteri 1979), preko najbližje politične „domovine“ človeka v samoodločanju in kulturni svobodi. Le tako lahko manjšina in večina prevzameta skupno odgovornost za celoto, za nacionalni in nadnacionalni mirovni red. Ta dualizem - najbližja domovina in odprtost za mnogolikost kultur in narodov - je v bistvu dediščina avstrijske državne zamisli.“

Zgodovina koroških Slovencev je v različnih časovnih obdobjih in političnih okoliščinah poznala asimilacijski in germanizacijski princip cuius regio eius lingua, ki dejansko velja še danes. Zato imamo koroški Slovenci dovolj razlogov, da temeljito razmislimo o svoji politiki preživetja narodne skupnosti.

Dejstvo je, da je slovenska narodna skupnost v preteklih desetletjih zgubila večji del svoje substance. Zakaj?

Na to vprašanje smo največkrat odgovarjali tako, da smo opozarjali na nemškonačionalni pritisk v deželi, ki je oblikoval tudi restriktivno interpretacijo pravne zaščite koroških Slovencev. Toda ves ta pritisk je deloval, je bil lahko uspešen le na osnovi procesa modernizacije koroške družbe. Kajti pod vplivom modernizacije izgubi vrsta inštitucij, ki so imele pomembno vlogo pri ohranitvi identite manjšine, svojo avtoriteto. V tej luči postaja narodnostna identiteta vedno bolj relativno pogojena. Šola, mediji in družba v okoliščinah modernizirane družbe s koroško nemškonačionalno specifikom, v slabem pomenu besede, prispevajo k mentalni avtrifikaciji koroških Slovencev. V pogojih dominantne večinske družbe kot je Koroška so mehanizmi za družbeni vzpon (Aufstiegsmechanismen) pripadnikom manjšine v večji meri preprečeni kot pa pripadnikom večinskega naroda. Ker ima večinska družba večji in boljši družbeni

status in je zato bolj privlačna, je razumljivo, da se predvsem nižji sloji manjšine v pogojih fleksibilne in modernizirane družbe asimilirajo. Nihče pač ni rad med tistimi, ki so v podrejeni družbeni vlogi.

Poleg tega koroški Slovenci vsaj po drugi svetovni vojni nismo mogli ustvariti intaktne narodnostne infrastrukture. Proti dominantnemu vplivu večinske medijske družbe se koroški Slovenci nismo mogli bogve kaj s čim upirati. Toliko opevani enotni slovenski kulturni prostor še doslej ni bil sposoben doseči, da bi npr. „Delo“ ali kak drug slovenski dnevnik bil že isti dan tudi na Koroškem, da bi na Koroškem (v času satelitske in kabelske tv) lahko sprejemali oddaje TV Slovenije ne samo v Celovcu in Beljaku. Zato se ni čuditi, da se jezikovno znanje koroških Slovencev slabša in oži, da ves izobraževalni sistem reproducira bolj ali manj tudi pri pripadnikih manjšine večinsko zavest in da se v takih pogojih mnogo Slovencev ne priznava več k manjšini.

Narodnostni priznavalni princip kot vzvod za asimilacijo

Vsa povojna leta je nemški nacionalizem na Koroškem uveljavljal narodnostni priznavalni princip. Rezultat je znan, kajti narodnostni priznavalni princip v pogojih dominantne družbe povzroča krizo narodnostne identitete in vodi v asimilacijo. Poleg tega

V preteklih mesecih smo v Slovenskem vestniku objavili vrsto člankov, ki so se ukvarjali s problematiko novega narodnostnega programa slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Danes objavljamo izhodiščne teze za tak program, ki jih je spisal dr. Marjan Sturm, tajnik ZSO.

Izhodišča za nov narodnostni program

Evropeizacija

je narodnostna identiteta v pogojih dominantne družbe vedno bolj relativno pogojena. Larcher pravi: „Identiteta ni več pojem, ki bi bil vezan izključno na nacijo ali etnijo. Danes bolj razmišljamo o tem, da je identiteta povezana z regijo, z regionalno kulturo, pa tudi z nečim dinamičnim, z nečim, kar ni nesprejemljivo statično skozi stoletja. Sodobno pojmovanje identitete izhaja prav iz tega, da obstajajo regionalne korenine, ki pa jih dialektično izravnava nasprotna sila, centrifugalna nasprotna sila - novi nadregionalizem. Pridobiti identiteto bi torej pomenilo, da se počutiš domačega tako v neki regiji kakor tudi izven nje, to pomeni, da lahko nihaš med ožjo domovino in večjo širšo kulturo, ki jo označuje prepletanost nacij, narodov, ras, jezikov in kultur. Regija s svojimi naravnimi in zgodovinskimi prvini je centripetalna sila in sicer v ekonomskem, ekološkem in kulturnem smislu: mnogolikost ljudi raznih kultur, ki živijo v neki regiji, pa je centrifugalna sila. Obe sili - enotnosti in mnogolikosti - velja uravnovešati. Kdor si dandanes hoče pridobiti identiteto, ne da bi se sam kastriral, ne da bi se sam omejeval, mora biti doma v obeh. Doma v neki regiji in v nadregionalni tvorbi. Le kdor si zna pridobiti to dvojno identiteto, je sploh pridobil identiteto. Identiteta, ki se omejuje na ožjo domovino, danes lahko obstaja le v muzeju ali pod steklom. Identiteta, ki zgolj niha med kulturami, pa pravzaprav sploh ni identiteta, sama od sebe se zgubi. Identiteta torej vedno vsebuje oboje, tako navezanost kakor tudi sposobnost nihanja med kulturami.“

Auerheim diferencira med realno etnično identiteto, to je med zavestno pripadnostjo k socialni skupini in simbolično etnično identiteto, ki deluje podzavestno in se lahko celo distancira od realne. Dejstvo, da se dve tretjini slovensko govorečih na Koroškem ne priznava k narodnostni skupnosti, to Auerheimovo tezo potrjuje. Narodna zavest v klasičnem smislu in v modernizirani družbi več ne zajema celotne interesne sfere človeka. Reiterer pa gre v svojih študijah celo tako daleč, da pravi: „Etnična identiteta je danes načelno situativna in večplastna identiteta ... Vrednote celotne družbe (Gesamtgesellschaft) so univerzalne in se torej ne morejo več definirati etnospecifično.“ Zato bomo morali koroški Slovenci sami definirati, kaj

danes za nas pomeni narodna zavest. V mednarodni literaturi obstajajo izredno zanimive študije o etnijah, etničnosti, narodnosti, ki jih prav koroški Slovenci ne smemo še naprej ignorirati. Vsekakor je jasno, da znanje slovenščine v praksi še ne pomeni avtomatične pripadnosti k slovenski narodni skupnosti.

Razbremenitev ali odveza od narodnostnega priznavalnega principa bi velikemu številu ljudi olajšala, da bi laže komunicirali v slovenščini, brez bojzani, da bi avtomatično postali koroški Slovenci. Razvoj regionalne zavesti, povezane z odpiranjem meja v smislu evropske integracije, bi lahko omogočil neko novo dvojezično regionalno zavest, kateri se ne bi bilo treba takoj opredeliti za slovensko oziroma nemško. Opredelitev po narodni zavesti bi ostala res intimna odločitev vsakega posameznika.

II. Integracija ali segregacija?

Koroški Slovenci smo se po podpisu Avstrijske državne pogodbe vedno izrekli za integracijo v koroško avstrijsko družbo - večinska družba pa nam je v resnici vedno vsiljevala segregacijo, naše hotenje po integraciji pa je izkoriščala za asimilacijo.

Na drugi strani pa je tudi manjšina sama vedno v nevarnosti, da iz pozicije defenzive prevzema ideologijo nasprotnika. Prunč o tem mehanizmu pravi sledeče: „Po drugi strani pa je seveda manjšinski status tudi psihična obremenitev, ki lahko privede do neke vrste duhovne blokade. Predvsem tedaj, če zaradi stalne obrambne pozicije v skrajnem slučaju prevzamemo celo ideologijo večine. Mislim v prvi vrsti na nacionalistične ideologije. To pomeni, če se vedno zaletavamo proti določenim argumentom, pogosto prezremo, da sami uporabljamo enake argumente z obrnjenimi predznaki. To je seveda velika nevarnost. Edini izhod je stalna odprtost in pripravljenost za dialog.“

Pot v segregacijo in geto kot model reševanja manjšinske substance sta neučinkovita, in sicer zato, ker koroški Slovenci nimamo razvite narodnostne infrastrukture in bi bili zato v segregaciji in pod pogoji dominantne večinske družbe naši resursi omejeni. Manjšina v getu bi morala nujno uveljaviti enake mehanizme konkurence kot večinski narod. Torej boj za oblast znotraj geta za to, kdo naj bi razdeljeval resurse. Tisti, ki bi v tem boju podlegli, bi geto lahko zapustili le preko asimil-

n koroških Slovencev

manjšinske politike

lacije. V resnici je KOKS (sovet, avtonomno zastopstvo) neke vrste "oblast v rezervatu", ki avstrijsko in slovensko vlado razbremenjuje odgovornosti in preoblikuje konflikte razdeljevanja resursov v geto, v manjšino samo. V pogojih, ko znotraj manjšine ne obstaja osnovno skupno hotenje, je konstrukcija KOKS (sosveta, avtonomnega zastopstva) lahko le vzvod za nov val asimilacije.

III. Kje so torej rešitve?

Avstrijska rektorska konferenca, ki se izreka za integracijo, ugotavlja dva modela manjšinske politike, defenzivnega in ofenzivnega: defenzivni je tisti, ki pripravlja muzej lastne narodne kulture, ki se ne razvija, temveč je fiksiran in konča kot turistična folklor. Uspešno manjšino rektorska konferenca opredeljuje takole: „Njeni člani se priznavajo 1.) k "ethnicity", so ponosni na njihov izvor in imajo razjasnjen odnos do svoje zgodovine. 2.) Držijo skupaj, imajo tesne družinske, sosedske in poklicne vezi, so torej solidarno povezana skupnost. Politične diferenciacije so 3.) podrejene etnični povezanosti, obstaja notranji politični odnos, ki je sposoben koalicijske. 4.) So sposobni z relevantnim delom večine razvijati skupne regionalne razvojne cilje. 5.) Pozorno spremljajo kakovostne interkulturalne izobraževalne ponudbe; taka omika mora odpirati tudi pristope k akcijskemu prostoru večinske družbe, ustrezati mora posebnemu socialnemu, kulturnemu in ekonomskemu položaju, ter posredovati usposobljenosti, ki težavnejše življenske pogoje manjšine nadomeščajo z večjim znanjem.

Kako naj ustvarimo pogoje za uresničitev uspešne manjšinske politike v smisu rektorske konference?

I. Koroški Slovenci smo daleč od tega, da bi tvorili "solidarno skupnost", kot pravi rektorska konferenca. Bližji smo izreku: "crnila mi je krava, daj bog, da bi tudi sosedu".

Znotraj manjšine potrebujemo kot prvi korak in pogoj "permanentno odprtost in pripravljenost za dialog" (Prunč).

II. Tudi manjšina sama bo morala opustiti tako imenovani narodnostni priznavalni princip. Sprejeti bomo morali

dejstvo, da se na Koroškem pojavlja nova (stara) skupina ljudi, ki znajo slovensko, pa se ne priznavajo k narodni skupnosti, ali pa, da se ljudje učijo slovenščine iz najrazličnejših razlogov, le ne narodnostnih. S tem, da sami ne bomo vnaprej prištevali vsakogar, ki zna ali se uči slovenščino, k narodni skupnosti, bomo razbremenili ljudi narodnostnega priznavalnega principa in jim s tem olajšali komuniciranje v slovenščini.

Slovenščina je v tej luči najprej sredstvo za komunikacijo in dialog, ne pa že kar priznanje k narodni skupnosti. Le tako bi bilo na Koroškem mogoče postopoma uveljaviti koncepcijo Evropskega sveta, ki od vsakega modernega Evropejca zahteva, da poleg materinščine in enega svetovnega jezika obvlada tudi še jezik sosedu.

V tem smislu ustreza multikulturalnost dvo- in večjezičnost za večino in manjšino!

III. Osveščen odnos do lastne zgodovine, do okolja, v katerem živimo, je bistveni element narodnostne identitete, v resnici pa identitete sploh. V tem smislu je zgodovina koroških Slovencev tudi zgodovina večinskega naroda in obratno, manjšinsko vprašanje tudi vprašanje večine. Izselsenstvo in partizanstvo sta npr. konstitutivna elementa koroške zgodovine, pa če se tega zavedamo(jo) ali ne. O teh in podobnih vprašanjih bo treba osveščeno razpravljati.

IV. Koroški Slovenci potrebujemo zaveznitvo z relevantnimi deli večinskega naroda, predvsem s tistimi, ki so z nami pripravljeni osveščeno razpravljati o vseh vprašanjih sožitja med večino in manjšino. To pa ne pomeni, da moramo svoje strukture ukinjati. Gre za dialektiko med samostojnostjo in skupnostjo.

1) Poleg strukturalne asimilacije poteka tudi asimilacija zaradi pomanjkanja narodnostne infrastrukture. Kdor vsakodnevno dobiva informacije o družbenem dogajanju samo preko nemških medijev, bo slej ko prej imel okrnjene in zožene jezikovne sposobnosti v slovenščini. Naši tedniki te vrzeli ne morejo nadomestiti. Tudi dejstvo, da nimamo stalnega gledališča in drugih podobnih elementov narodnostne infrastrukture, ima pri tem svoj delež.

a) Zato bi morali koroški Slovenci napeti vse sile, da bi se slovenski spored celovitega radia postopoma razširil v celodnevni program. Adekvatno razširitev bi

morali najti tudi za slovenske tv-oddaje.

b) Hkrati pa bi morali doseči sprejem signala TV-Slovenije za celotno južno Koroško. Upam, da bo nova slovenska vlada imela več poslušala za to in tudi uredila, da bomo na Koroškem lahko dobivali pravočasno dnevnik iz Slovenije.

c) Prav iz potreb po vseplošnem informiranju nastaja vprašanje, kako bi iz treh tednikov, ki jih imamo, lahko formirali pameten, pluralističen in demokratičen tednik, srednjeročno pa dnevnik.

**moj nori rod,
ki hodi z umiranjem ljubezen snubit,
z ruto zavezano v tilnik,
z modrikastimi prsti čas ustavlja,
zaradi plina in trupel,
semena odlaga za kapanje krvi in voska,
nikdar ne premakne tesnobne osi
z roba alp.**

**moj rod pozabe ne pozna, ne radosti,
ki bi ga z žgočim curkom zadela,
nikdar ne odstrani s pogleda blagotnega
brega, ne ve, kaj početi z ahilovo peto
spomina, da mu od vsega grenkoba odteka,
kot iver globoko v mesu
gnije pogum.**

(Maja Haderlap)

d) Vse ostale strukture koroških Slovencev bi morale posvetiti veliko skrbi prav izboljšanju jezikovnega znanja koroških Slovencev.

2) Zaveznitvo s pomembnimi deli večinskega naroda ne more potekati na narodnostni osnovi, temveč na osnovi skupnih lokalnih in regionalnih interesov ob upoštevanju jezikovnih potreb koroških Slovencev.

a) Pri uveljavljanju 7. člena ADP, žalostno, toda resnično, brez pomoči pravnikov in strokovnjakov iz večinskega naroda pritožba na ustavno sodišče ne bi bila uspešna.

b) Dejstvo je, da politične stranke v deželi, s skromnimi izjemami, v preteklosti niso upoštevale teženj koroških Slovencev. Zato se je tudi del koroških Slovencev odločil za tako imenovane samostojne nastope.

Dejansko je zgodovinska zasluga KEL, da je leta 1975 s samostojnim nastopom reagirala na "Ortstafelsturm" in druge represije in s tem alarmirala javnost o situaciji koroških Slovencev. Kljub temu pa ji ni uspelo nagovoriti celotnega protestnega potenciala v deželi. Prepričan sem, da zaradi tega, ker se je

sama označila za narodno stranko in s tem dobila konservativen prizvok. Poleg

**Na temo "izhodišča"
bomo organizirali vrsto
okroglih miz, na katere
bomo poleg domačinov
povabili tudi strokovnjake
iz Slovenije in evropske
javnosti. V teh razpravah
bomo potem oblikovali
jasen in konkreten program.**

tega je storila napako, da je istovetila narodnost s stranko. V postindustrijskih družbah to ni več mogoče.

**"... za nacionalno
mišljenje je namreč
potrebno predvsem
zavračati intelektualno
mišljenje ... Kdor ne
prenaša duhovnosti, se
sklicuje na kri."
(Heinrich Mann)**

c) V luči modernih evropskih integracijskih procesov je jasno, da morajo izobraževalni sistemi posredovati medkulturno učenje.

Vizija za južno Koroško mora biti, da bodo v šolah razvijali odnos do sožitja med večino in manjšino, srednje- in dolgoročno pa bo dvojezična šola za večino in manjšino na nenacionalni osnovi potreba časa. Isto velja tudi za otroško varstvo. Tudi manjšina se mora opredeliti za tak izobraževalni sistem.

d) Doseči osveščen odnos do družbe, v kateri živimo, in obratno, pa terja tudi osveščen odnos do matice.

S Slovenijo bo treba na političnem, kulturnem in ekonomskem področju razvijati zavestne in pozorne odnose. Ti so bili v preteklosti obremenjeni z ideološkimi predznaki, kar je imelo za posledico obojestransko površnost v razumevanju in neizjasnjena pričakovanja.

e) Domala vse strukture koroških Slovencev so v neki krizi, ki izhaja iz tega, da procesov modernizacije postindustrijske družbe še nismo sprejeli v svojo zavest, dejansko pa z njimi živimo. Težnje po etnocentričnih odgovorih (slovenska zbornica) so prav tako napačne, kot tudi enostranski multikulturalni koncepti, ki sploh relativirajo znanje slovenščine v postmoderni družbi. V tej napetosti živimo, to povzroča tudi tako imenovani etnostres, ki se ga veliko ljudi znebi tako, da se asimilirajo.

Spremembe bodo potrebne. Čez noč pa to ne gre.

V. Avstrijska rektorska konferenca ugotavlja:

„Očiten – pa čeprav kot posledica razumljiv – ni samo obseg samozatajevanja koroških Slovencev, temveč je očitna tudi manjkajoča profesionalnost in širina vodilnih struktur. Še prevladuje "brain drain" (beg možganov) kvalificiranih slovenskih sil v avstrijske metropole.

V deželi ostane tip funkcionarja, za katerega je značilno, da živi od funkcionarstva, ki ga opravlja diletantsko, in je obenem preobremenjen.

Posledice pomanjkanja profesionalnega menedžmenta so neposredno občutne tako v gospodarstvu kot tudi na socialno-kulturnem področju.

Vse te ugotovitve so točne. Če se jih zavemo, smo storili velik korak k spremembam.

Izhodišča za nov narodnostni program sem spisal na osnovi prispevkov, ki so bili objavljeni v Slovenskem vestniku, na podlagi razprav in strokovne literature. To še ni program. Upam, da bodo moji argumenti poglobili razpravo o naši situaciji.

Skupen KOKS...

(Nadaljevanje s 1. strani)

V večurni odprti razpravi je predsednik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser poudaril, da je oblastniško ravnanje provizoričnega KOKS v zvezi s proračunom 1991, ki je bil posredovan slovenski vladi, le še zaostri vzdušje znotraj slovenske narodnostne skupnosti. Dejal je, da KOKS - NSKS v svojem predlogu za razdelitev sredstev niti ni poznal težišč dejavnosti ZSO v letu 1991, da je nekatere pomembne narodnopolitične ustanove in institucije, kot so Slovenska študijska knjižnica, Slovenska športna zveza itd., sploh izpustil ter da očitno tudi ni pripravljen razpravljati o legalizaciji teh finančnih podpor, za kar se ZSO zavzema že več let. Tako ravnanje mimo subjektov, ki jih to zadeva, ostro zavračamo, je poudaril Wieser in se zavzel za razdelitev finančnih sredstev narodnim ustanovam in organizacijam na osnovi konkretnih programov in ne na osnovi dvomljivih ali sploh manjkajočih smernic, kot se je to zgodilo konec preteklega leta v koordinacijskem odboru NSKS.

Predsednik ZSO se je ponovno zavzel za ustanovitev takega koordinacijskega odbora koroških Slovencev, ki bi vključeval samo narodnopolitične organizacije, ne pa tudi strankarske in cerkvene, ki delujejo v povsem različnih pogojih. To naj bi bila tudi ena od glavnih tem razgovora med koordinacijskima telesama.

Tajnik ZSO dr. Marjan Sturm je v debati o KOKS dejal, da to provizorično telo od Slovenije še ni priznано ter da ima pri tem vprašanju pomembno vlogo tudi skup-

ščina Republike Slovenije.

Glede sedaj baje izpolnjenih pogojev za vstop ZSO v KOKS pa je Sturm dejal, da je ta res sklenil dvotretjinsko odločanje v finančnih in šolskih zadevah, ne pa - kot je to povsem upravičeno zahtevala ZSO - tudi v drugih za slovensko narodnostno skupnost bistvenih vprašanjih.

V razpravi je bilo tudi poudarjeno, da bi skupen koordinacijski odbor moral imeti za osnovo svojega delovanja minimalni narodnostni program, prevladalo pa je tudi mnenje, da KOKS naj ne bi imel kompetenc v finančnih zadevah. Zastopnika KSSŠ v Gradcu sta se izrekla za bolj ofenzivno nastopanje ZSO v tem vprašanju. Vsi odborniki pa so popolnoma soglašali v tem, da ustanovitev skupnega koordinacijskega odbora koroških Slovencev ne bi smela negativno vplivati na identiteto posameznih organizacij in ustanov.

Na seji obeh odborov je tajnik ZSO dr. Marjan Sturm predstavil še izhodišča za nov narodnostni program za koroške Slovence (glej strani 2 in 3). Ta osnutek oz. izhodišča bodo v prihodnjih tednih in mesecih predmet širše javne razprave, program pa naj bi bil sprejet na rednem občnem zboru Zveze slovenskih organizacij letos.

Kje dobite knjižni dar?

Knjižni dar lahko kupite ali naročite na tajništvo SPZ (tel. 0463/ 514300/20), pri krajevnih slovenskih prosvetnih društvih, v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu, Pavličeva 5-7.

Srbski finančni vdor ogrozil monetarni sistem

Samo deset dni po objavi devalvacije dinarja in korekturah gospodarske reforme je v Jugoslaviji izbruhnila doslej največja finančna afera, namreč srbski vdor v zvezni denarni sistem ali, kot ga imenujejo predstavniki drugih republik, državna kraja stoletja. Srbija si je namreč iz emisijske mase Narodne banke Jugoslavije „izposodila“ kar 18,3 milijarde dinarjev (skoraj 13 milijard šil.), kar je polovica celotne emisijske mase NBJ. S tem je nevarno spodkopala vso denarno politiko države in ogrozila možnosti za uspeh gospodarske stabilizacije, dinar kot nacionalno valuto pa spet potisnila na rob hiperinflacije.

Srbska skupščina je 28. decembra lani sprejela zakon o najetju kredita, s katerim bi pokrpal velike luknje v srbskem prezadolženem gospodarstvu in republiškem proračunu, hkrati pa pomagala k likvidnosti srbskih bank. Ker od zvezne vlade ni mogla pričakovati tako močne finančne injekcije (tudi zato, ker bi to sprožilo plaz pritiskov iz drugih republik), se je odločila za kriminalno potezo, ki jo je izvedla preko srbske narodne banke. Pograbila je torej sredstva iz primarne emisije, kar v bistvu pomeni, da so natiskali tolikšno vsoto novega denarja brez kritja in s tem ogrozili trdnost nacionalne valute. Denar so kaj hitro porabili, saj je v njihovem proračunu zmanjkalo denarja za pokojnine, financirali pa so tudi zapadle obveznosti do kmetijstva, predvsem v Vojvodini. Doslej so vrnili okrog 3 milijarde dinarjev.

Kako se je ta finančna mahinacija mogla zgoditi, je najboljši odgovor v popolni decentralizaciji finančnega sistema, v vse večji finančni nedisciplini in ne nazadnje tudi v tem, da so zvezne denarne institucije, vključno s kovnico denarja, v Beogra-

du, ki je hkrati tudi glavno mesto Srbije. Očitno so zatajili tudi pristojni uradniki NBJ, saj bi iz poročil republiških narodnih bank morali takoj ugotoviti povečan priliv v srbski banki. Tudi za zveznega premiera Markovića pravijo, da je moral za ta vdor vedeti, ne pa za višino, kajti o takih mahinacijah je govoril

že ob objavi devalvacije na isti dan, ko so v srbski skupščini sprejemali omenjeni piratski zakon.

Za zaščito slovenskega gospodarstva je vlada v Ljubljani takoj sprejela nekaj ukrepov, med drugim že zadržuje sredstva zveznega prometnega davka ter sredstva od carin in drugih uvoznih dejatev, zvezni proračun pa bo sofinancirala samo z minimalnimi kotizacijami. Aktualizirala se je tudi uvedba slovenske nacionalne valute (govori se o „triglavu“) ter zakonska ureditev samostojne slovenske narodne banke, ki naj bi jo sprejeli že proti koncu tega meseca.

JOŽE ROVŠEK

Podpora zvezne vlade koroškim Slovincem v letih 1987 - 89

(Nadaljevanje z 2. strani)

Pedagoško strokovno združenje, Celovec: za izdelavo in izdajo učil za pouk slovensčine - 145.000,-

Slovenski inštitut za proučevanje prostora Alpe-Jadran: za dokumentacijsko in informacijsko dejavnost, ureditev arhiva - 50.000,-

Zavod šolskih sester v Šentrupertu pri Velikovcu: potrebščine za dvojezično kmetijsko strokovno šolo, nabava filmskega projektorja - 76.800,-

Glasbena šola: za personalne stroške glasbene šole - 480.000,-

Slovensko prosvetno društvo „Borovlje“: za obnovo

kulturnega doma „Pri Cingelcu“ na Trati - 96.000,-

Narodni svet koroških Slovencev: za splošno dejavnost ter za izdajanje „Našega tednika“ (predvsem predstavitev uprave na kompjutersko poslovanje) - 1.113.600,-

Zveza koroških partizanov: za vzdrževanje muzeja, prispevek za grobove - 134.400,-

Škofijski dušnopastirski urad: za izdajo pesmarice „Slavimo gospoda“ - 96.000,-

Slovenska športna zveza, Celovec: za personalne stroške, seminarje in trening za mladince ter za najemnino za športna igrišča - 192.000,-

18 nadaljnjih društev in cerkvenih ustanov je za kulturno dejavnost ter za investicije prejelo vsote med 9.600 in 48.000 šilingov.

Aktualni razgovor

s predsednikom Demosa dr. Jožetom Pučnikom

„Tokrat bomo zgrabili bika za roge!“

Gospod predsednik, slovenski narod se je na plebiscitu konec lanskega leta z 88,2 odstotkov vseh volilnih upravičencev izrekel za samostojno in neodvisno državo Slovenijo. Sedaj imajo besedo spet politiki, ki morajo ukrepati. Kako najprej s Slovenijo?

Plebiscit v Sloveniji 23. decembra lani je bilo vseslovensko slavlje, Slo je za zadevo, ki mora biti in je tudi bila nad strankarskimi interesi. Zato mislim, da je prav, da iz tega nobena stranka ne kuje kakega posebnega dobička, nekih posebnih plus točk.

Izid plebiscita nalaga vsem politikom veliko odgovornost nasproti glasovalcem. Postavili ste si zelo kratek rok do dokončne

odločitve, kakšna bo pot Slovenije v prihodnosti. Ni rok šestih mesecev prekratek?

Osebnost sem zaskrbljen, da ta plebiscit ne bi ostal nekje le simbolično dejanje. To se ne sme zgoditi, zame izid plebiscita pomeni ne le glasovanje za neodvisnost in samostojnost Slovenije, temveč povelje, da, celo ukaz, slovenskih volilcev vsem slovenskim politikom, predvsem pa vladi in vlada-jači koaliciji, da izpolni plebiscitno naročilo. To se pravi, da je potrebno ustvariti oz. ustanoviti vse ustanove, podvzeti vse ukrepe, zagotoviti vse kompetence samostojne in neodvisne slovenske države.

To je treba izvesti, prav tukaj se pa začenja moja skrb, ali bomo dovolj močni, dovolj odločni, ali bomo

pozabili na tipično slovensko mečkanje ob tako odločilnih zadevah in dejansko zgrabili bika za roge. Jaz mislim, da ga tokrat dejansko bomo.

Kam, po vašem mnenju, vodi slovenska pot. V popolno odcepitev od Jugoslavije ali v smer konfederacije z drugimi republikami?

Zakaj sploh govoriti o odcepitvi, ko se nimamo od koga odcepiti. Federacija je mrtva, od trupla se ne odcepimo. Na ruševinah federacije nastajajo nove države; - prva je Republika Slovenija.

Z Jugoslavijo, z bivšo federacijo moramo samo urejati odprte račune. To je edino. Drugače pa nimamo z njo kaj opraviti, niti z zveznim predsedstvom, niti z zvezno skupščino, niti z zvezno vlado. To so v bistvu institucije brez vlade in je samo vprašanje časa, kdaj se bodo umaknile med ropotijo zdogovine.

Gospod dr. Pučnik, kdaj računate s sprejemom nove slovenske ustave?

Jaz mislim, da moramo to

uresničiti februarja, marca letos. Seveda gre za zelo kompleksno in komplicirano tematiko, toda mislim, da nam bo pri tem opozicija pomagala. Le-ta bi namreč želela, da bi se čimprej dogovorili o novih volitvah in ker se mi tudi novih volitev ne bojimo, mislim, da ne bo delala težav pri spreje-

Odločitev o tem ni bilo, kajti sodelovanje Zelenih v Demosu sploh ni vprašljivo. Neke težave v odnosih so bile rešene oz. razčiščene že na sestanki pri „Urški“ v Ljubljani pred dobrim tednom dni.

O vladi in o njenem prestrukturiranju se na sestanku v Poljčah nismo

S predsednikom Demosa se je pogovarjal Ivan Lukan

manju nove ustave. Zato predvidevam, da bo nova slovenska ustava oz. sprememba ustave sprejeta že zgodaj spomladi.

In kdaj bodo nove volitve?

Pozimi 1991 ali spomladi 1992. leta.

Še vprašanje o vladi. Je v prihodnem času pričakovati večje spremembe, kajti znano je, da je v slovenski javnosti prisotno določeno nezadovoljstvo z nekaterimi ministri. Je bila na Demosovem sestanku preteklo soboto in nedeljo v Poljčah sprejeta kakšna odločitev, tudi glede nadaljnega sodelovanja Zelenih Slovenije v Demosovem gibanju?

pogovarjali. Stališče Demosovega vodstva je sledeče: če predsednik vlade to predlaga, bomo njegove predloge podprli. Smatramo namreč, da je to njegova dolžnost in njegova pristojnost. Doslej takšnih predlogov ni podal, če pa jih bo jutri ali čez pol leta, jih bomo podprli.

Ali to pomeni, da Demos to zadevo prepušča predvsem predsedniku vlade, ne pa celotnemu gibanju?

Nikakor ne, ampak predsednik vlade je za to odgovoren. On mora postaviti svoje pogoje, mi mu jih zagotovimo, od njega pa zahtevamo rezultate.

GLOSA

KSOO: Koliko za volitve?

Predstojništvo Kluba slovenskih občinskih odbornikov je na svoji seji preteklo sredo obravnavalo izjave predsednika ZSO dipl. inž. Feliksa Wieserja, ki je konkretno kritiziral, da je provizorični KOKS Klubu slovenskih občinskih odbornikov dodelil vsoto 1,9 milijona šilingov in skoraj pol milijona šilingov Skupnosti južnokoroških kmetov.

Wieser je tedaj izjavil, da predvidena vsota pomeni, da bi morali Slovenci plačati za en glas pri letošnjih občinskih volitvah in pri volitvah v kmetijsko zbornico približno 550 šilingov, to pa je dvakrat več kot stane en glas drugih strank.

Predstojništvo KSOO sedaj v tiskovni izjavi ugotavlja, „da so vse te izjave iz trie izvite in neresnične“ ter da je omenjena vsota (1,9 milijona šilingov) namenjena „celotnemu rednemu delu KSOO za samostojne občinske frakcije“.

Resnici na ljubo je ob taki argumentaciji treba KSOO opozoriti na to, da je bilo 27. decembra lani ob predaji spornega proračuna ministru dr. Dularju od zastopnikov provizoričnega KOKS posebej poudarjeno, da je zvišana dotacija pri postavkah KSOO in SJK povezana z letošnjimi volitvami! Torej gre za zamegljen demanti, ki ne pojasni, koliko denarja KSOO namerava dejansko uporabiti za občinske volitve.

Tischlerjeva nagrada Valentinu Omanu!

Kot prvi likovni ustvarjalec bo Tischlerjevo nagrado, ki jo vsako leto podeljujejo Kršćanska kulturna zveza in Narodni svet koroških Slovencev, 23. januarja prejel mednarodno priznani akademski slikar Valentin Oman.

Oman je 12. nagrajenec, doslej so to odlikovanje prejeli Lajko Milisavljevič, dr. Anton Feinig, dr. Pavle Zablatnik, šolske sestre, pesnica Milka Hartmann, dr. Vinko Zaletel, rektor Jože Kopeinig, dr. Bogo Grafenauer, prelat dr. Janez Hornböck, ZG in ZRG za Slovence v Celovcu in lani univ. prof. dr. Erik Prunč.

Valentin Oman ta čas pripravlja svoja dela za veliko razstavo v Solnogradu v okviru letošnjega Mozartovega leta.

„Sodalitas“ k aktualni debati o KOKS

„Kakor smo se veselili skupnega zstopstva koroških Slovencev v KOKS-u, tako moram žal ugotoviti, da so nejasnosti od vsega začetka povzročile le nadaljni razhod med različnimi narodnostnimi in kulturnimi ter prosvetnimi ustanovami, ki delajo za osveščanje in utrjevanje narodne zavesti.“

Od vsega začetka ni bilo jasno, kdo se do kdaj in pod kakšnimi pogoji vključuje v KOKS. Prav tako ni povsem znano, ali je KOKS zgolj politično zastopstvo ali pa ureja tudi kulturne, prosvetne in izobraževalne potrebe koroških Slovencev. To vprašanje dobiva aktualnost predvsem takrat, ko KOKS sklepa o proračunu in razdeljuje finančno pomoč Slovenije za politične ter kulturne in izobraževalne namene koroških Slovencev.

Nikakor se ne morem strinjati, da se pri tem razdeljuje finančna pomoč, ne da bi bili za razdelitev zadevnim in prizadetim ustanovam znani pogoji in kriteriji.

Nekateri hočejo „cerkvene ustanove“ od vsega začetka izključiti iz finančne podpore. Ne govorim tukaj o ustanovah šolskih sester, ne o Mohorjevi, ki sta obe bili in sta tudi sedaj pomembni narodnostni izobraževalni ustanovi ter bistveni sestavni del življenja koroških Slovencev.

Rad bi pojasnil in razložil le zmotna mnenja o Domu v Tinjah, ki je sicer last Sodalitete, a nikakor ni „cerkvena ustanova“, temveč samostojna institucija z lastno finančno odgovornostjo. Tako gradnja, izgraditev in vzdrževanje te naše izobraževalne ustanove niso bili in tudi sedaj niso možni brez stalne podpore duhovnikov Sodalitete, brez radodarnih prispevkov slovenskih rojakinj in rojakov in brez subvencij, za katere moramo vsako leto znova zaprositi na raznih mestih.

Dom v Tinjah pa je s svojim raznolikim in pestrim programom na kulturnopolitičnem in izobraževalno-prosvetnem področju prav gotovo posebno v zadnjih letih močno sooblikoval narodno zavest koroških Slovencev in je poleg tega kot hiša dialoga bistveno prispeval k zblizjevanju in plodnejšemu sodelovanju obeh narodnostnih skupin na Koroškem.

Dom v Tinjah si pričakuje od KOKS-a vsaj toliko resnega upoštevanja in priznanja njegovega delovanja za narodno bit na Koroškem kot je Dom v Tinjah zakoreninjen v zavesti koroških Slovencev.

Za Dom v Tinjah,
Jože Kopeinig, rektor

HEUTE IM SLOVENSKI VESTNIK Die Seite für unsere deutschsprachigen Leser/innen

Slowenien: Eingreifen der Armee wie in Litauen unwahrscheinlich!

Der Chef der Demos-Regierungskoalition in Slowenien, Dr. Jože Pučnik, bezeichnete die Gefahr, die jugoslawische Volksarmee könnte den Unabhängigkeitsbestrebungen der Republik Slowenien nach dem Beispiel der Sowjet-Armee in Litauen ein blutiges Ende setzen, als „äußerst unwahrscheinlich“. Pučnik, der auf Einladung der SPÖ-Kärnten in Klagenfurt/Celovec weilte, meinte in diesem Zusammenhang, daß im Generalstab in Belgrad realistische Analytiker überwiegen würden und sich die Falken in der Minderheit befänden. Eine mögliche Intervention könne jedoch nie vollkommen ausgeschlossen werden, da der schnelle Zersetzungsprozeß innerhalb der jugoslawischen Volksarmee eine Unbekannte darstelle, die eine genaue Einschätzung erschwere.

Bezüglich des am 19. Jänner ablaufenden Ultimatums der Staatsführung Jugoslawiens, wonach alle nichtmilitärischen Institutionen sämtliche Waffen an die Armee auszuhändigen haben, betonte Pučnik, daß Slowenien dieser Aufforderung nicht entsprechen werde. „Die territo-

ralen Verteidigungseinheiten in Slowenien unterstehen in Friedenszeiten wie auch im Falle eines Ausnahmezustandes einzig und allein dem Republikspräsidentium“, betonte Pučnik.

Der Demos-Chef kündigte ferner an, daß Slowenien an seinem Unabhängigkeitskurs festhalten werde und erst in der Vorwoche vom slowenischen Parlament wichtige diesbezügliche Beschlüsse gefaßt worden seien.

Hinsichtlich des Atomkraftwerkes Krško betonte der Politiker aus Slowenien, daß die Regierungskoalition weiterhin bestrebt sei, daß Kraftwerk 1995 zu schließen, daß man sich diesbezüglich jedoch auch Hilfestellungen aus dem Ausland, insbesondere Österreichs erwarte.

Dr. Pučnik traf sich in Klagenfurt/Celovec auch mit Vertretern der beiden zentralen Slowenenorganisationen zu einem intensiven Meinungsaustausch über die Probleme der slowenische Volksgruppe in Kärnten.

Werden auch Sie Abonnent!

Auch SJ negativ zu Schaffung einer ethnischen Kammer

Die Sozialistische Jugend Kärntens tritt für einen Ausbau und eine Reform des Volksgruppenbeirates ein, um dieses Gremium entscheidend zu stärken. „Insbesondere die Mitbestimmungsmöglichkeiten bei Beschlussfassungen von Gesetzen, die die Volksgruppe betreffen, sind wesentlich auszubauen“, forderte der Vorsitzende der SJ-Kärnten, Andreas Scherwitzl.

Scherwitzl spricht sich deutlich gegen die Installation einer ethnischen Kam-

mer aus, da diese nur eine Ghettoisierung der Minderheiten fördere. „Desweiteren würde man damit die Grenzziehung zwischen den Volksgruppen verstärken und die Herausbildung von Nationalismen forcieren“, analysiert Scherwitzl.

1987 bis 1989: 15,7 Millionen Bundesförderung für Slowenen

Wie dem soeben erschienenen Bericht der österreichischen Bundesregierung über Förderungsmaßnahmen für

Slovenski ples feierte Jubiläum: Freitag Ball des BG für Slowenen

Nach dem gelungenen 40. Slovenski ples des Slowenischen Kulturverbandes, einem gesellschaftlichen Ereignis ersten Ranges innerhalb der slowenischen Volksgruppe, steht am Freitag, dem 18. Jänner, Beginn 20 Uhr, im ÖGB-Haus in Klagenfurt/Celovec schon das nächste große slowenische Ballereignis auf dem Programm: der Maturaball des Bundesgymnasiums und Bundesrealgymnasiums für Slowenen.

Der Slovenski ples hatte zu seinem „Vierziger“ eindrucksvoll bewiesen, daß er nicht nur die mittlere und ältere Generation zu seinen

Fans zählen darf, sondern ganz besonders auch die Jugend anspricht, die diesmal sogar in der Überzahl war.

Das bunte Programm gestalteten zwei Ensembles aus Slowenien, eine besondere Attraktion war der Auftritt der jugoslawischen Meister in den lateinamerikanischen Tänzen. Auch an Prominenz fehlte es nicht. Der Minister für Slowenen in der Welt, Dr. Janez Dular, war ebenso gekommen wie der jugoslawische Generalkonsul Marjan Majcen und selbstverständlich auch die Vertreter der politischen und kulturellen Zentralorganisationen der Kärntner Slowenen.

Am 24. Januar in Klagenfurt: Diavortragsabend des Lhotse-Bezwingers Tomo Česen!

Dem Slovenski vestnik, dem Slowenischen Alpenverein und der ARGE slowenischer Jugendorganisationen ist es gelungen, einen der besten Alpinisten der Welt, Tomo Česen aus Kranj, für einen Vortragsabend in Klagenfurt/Celovec zu gewinnen.

Tomo Česen war der erste Mensch, der die Südwand des 8514 Meter hohen Lhotse im Alleingang bezwang und damit eine Tat setzte, die Reinhold Messner kurz zuvor noch als „alpinistisches Problem des nächsten Jahrtausends“ bezeichnet hatte.

Lassen Sie sich diese einmalige Gelegenheit waghalsigen Spitzalpinismus hautnah zu erleben, nicht entgehen. Kommen Sie am kommenden Donnerstag, dem 24. Januar 1991, Beginn 20 Uhr, ins Modestus-Heim/Modestov dom in Klagenfurt/Celovec. Der Regiebeitrag für Erwachsene beträgt 50 Schilling, Jugendliche zahlen 20 Schilling.

Tischler-Preis 1991 für Valentin Oman

Der diesjährige Dr. Tischler-Preis des Christlichen Kulturverbandes/Kršćanska kulturna zveza und des Rates der Kärntner Slowenen/Narodni svet wurde dem weit über die Grenzen unseres Landes hinaus anerkannten Künstler Valentin Oman zuerkannt. Die Überreichung des Preises erfolgt am kommenden Mittwoch, dem 23. Januar 1991, in Klagenfurt/Celovec.

die Volksgruppen zu entnehmen ist, erhielt die slowenische Volksgruppe in Kärnten in den Jahren 1987, 1988 und 1989 Förderungsmittel in Höhe von insgesamt 15.723.000 Schilling. Die burgenländischen Kroaten erhielten im gleichen Zeitraum 4,4 Millionen, die ungarische Volksgruppe im Burgenland 1,4 Millionen und die tschechische Volksgruppe 1,2 Millionen Schilling. Die Steigerung der Mittel für die slowenische Volksgruppe von jährlich rund 2 Millionen bis zum Jahre 1988 auf rund 11 Millionen im Jahr 1989 ist mit den Eintritt der Kärntner Slowenen in den Volksgruppenbeirat begründet. Die Höhe der Förderung stellt noch keinesfalls den westeuropäischen Schnitt dar, läßt jedoch eine positivere Neueinschätzung der Bedeutung von Volksgruppen in Österreich erkennen.

Datum	Kraj	PRIREĐITVE	Prireditelj
Sreda, 16. 1. 19.00	Rep. Club „Neues Öster- reich“, Dunaj	„DIE KÄRNTNER SEELE IST IM LOT“ Was Jörg Haider wirklich sagt	
Četrtek, 17. 1. 18.30	Kulturni in infor- macijski center SFRJ na Dunaju	Predstavitve novih aforizmov Žarka Petana	
Četrtek, 17. 1. 20.00	v domu v Tinjah	OTROK OD 3. DO 6. LETA, predavateljica: dr. Rosemarie Tschertou (nem.)	Sodalitas
Sobota, 19. 1. 19.30	v farni dvorani v Šmihelu	IGRA APOSTOLOV nastopa: igralska skupina KPD Planina iz Sel, pred predstavo poje Kvartet bratov Smrtnik	KPD Šmihel
Sobota, 19. 1. 20.00	Parkhotel Schönbrunn, Dunaj	HRVAŠKI PLES	
Nedelja, 20. 1. 11.00	Sele-Zgornji Kot (pri Francu)	Med. smučarska tekma za „Karavanškega medveda“ in mladinski slalom za „Kekca“	SPD Celovec
Nedelja, 20. 1. 14.00	Gostilina Podobnik v Beli	I. SREČANJE ANSAMBOV, nastopajo: 2 Spezi, Ansambel „Jožeta Šumaha“ (Sloveni- ja), Trio Pavlič, Carinthia-Trio, Bodental-Trio, Obirski vižarji, St. Ulricher Trio	Alpski klub „Obir“
Ponedeljek, 21. 1. 19.00	Rep. Club „Neues Öster- reich“, Dunaj	„Partisanen – wieder reaktionäre Geschichtsschreibung“ – diskusija sodelujejo: Thomas Pluch, Bernhard Persching Franci Zwitter, Peter Kreisky, Maria Halmer, Elisabeth Schmidt, Oskar Reven	
Torek, 22. 1. 19.30	v domu v Tinjah	„UMETNOST V EVROPI“ MÜNCHEN, nem. dia- predavanje p. Corneliusa Dingsa	Sodalitas

Krščanska kulturna zveza v Celovcu vabi na lutkovno igro

„PRAVLJICA O VELIKANU MRAZKU“

Gostuje: Lutkovno gledališče Maribor
v četrtek, 17. 1. 1991, ob 15.30 uri v kulturnem domu Danica v Šentprimozu, za skupine iz Šentprimoz-
za, Škocijana, Dobrle vasi in Šentlipša.

Prireditelji: Mladinski zbor SPD „Danica“ in otroški vrtec Slovenskega šolskega društva v Šentprimozu,
Otroški zbor iz Škocijana in otroški zbor SPD „Srce“ v Dobrli vasi

v soboto, 19. 1. 1991, ob 19.00 uri v farni dvorani v Železni Kapli, za otroke in odrasle iz Kaple in Obir-
skega

Prireditelja: SPD „Zarja“ v Železni Kapli in SPD „Valentin Polanšek“ na Obirskem

v nedeljo, 20. 1. 1991, ob 11.00 uri v farni dvorani v Selah

Prireditelj: KPD „Planina“ v Selah

v nedeljo, 20. 1. 1991, ob 16.00 uri v ORF-teatru v Celovcu za otroke iz Celovca, Radiš in Kotmare
vasi.

Prireditelji: LŠ Mohorjeve, otroška in mladinska skupina SPD „Radiše“ in mladinska gledališka sku-
pina SPD „Gorjanci“ v Kotmari vasi

RAZSTAVE

CELOVEC

– Pri Joklnu – G. Hesch, pokrajine/akvareli;
– Galerija Carinthia – razstava „Pope – Negri“ (do 16. 2. 1991)

TINJE

– Galerija Tinje – razstava del Marka Rupnika (olje)

Skrivnost Litva

V ponedeljek, 21. januarja 1991, ob 23.10 uri bo na drugem sporedu avstrijske televizije dokumentacija o Litvi, ki jo je lansko leto poleti posnel urednik koroškega studia v Celovcu Harald Grass. Dokumentacija je pridobila na aktualnosti posebej zaradi dramatičnih krvavih dogodkov v zadnjih dneh, ko hoče centralna sovjetska oblast ustaviti pot te pribaltiške republike v samostojnost in neodvisnost. Kot je znano, je bila Litva med drugo svetovno vojno po dogovoru Hitler – Stalin priključena k Sovjetski zvezi.

Kljub temu, da je Litva za tujce že nekaj mesecev tako rekoč zaprta, je koroškemu novinarju s svojo tehnično ekipo le uspelo, da je posnel zanimivo dokumentacijo pod naslovom „Skrivnost Litva“. V ospredju dokumentacije je razburljiva, večtisočletna zgodovina dežele ob vzhodnem morju.

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 14. 1. 1991

	dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$ 10,85	10,94
za 1 angleški funt	£ 20,57	20,73
za 100 franc. frankov	f 206,40	208,00
za 100 ital. lir	Lit 0,93	0,94
za 100 dinarjev	DIŃ 45,00	65,00
za 100 švic. frankov	sfr 842,90	848,50
za 100 holand. guldnov	Hfl 622,40	627,40
za 100 nemških mark	DM 701,50	705,90

Posreduje: Posojilnica-Bank,
Zveza-Bank, Celovec

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser StraÙe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seÙtevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar, dr. Štefa Vavti.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser StraÙe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser StraÙe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser StraÙe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za pensioniste 280 šil.); za Jugoslavijo 400 din. (za pensioniste 310 din.).

Umrli pomožni škof dr. Lenič

V 80. letu starosti je 4. januarja umrl ljubljanski pomožni škof dr. Stanislav Lenič. Pogrebni slovesnosti na ljubljanskih Žalah se je udeležil tudi krški škof dr. Egon Kapellari. Lenič je bil leta 1937 posvečen za duhovnika, 1940 je postal tajnik škofa dr. Gregorja Rožmana. Od leta 1947 do 1955 je bil v zaporu, potem pa do leta 1964 župnik v Sodražici pri Ribnici. Leta 1967 ga je papež Pavel VI. imenoval za ljubljanskega pomožnega škofa in je bil pristojen tudi za slovensko emigracijo na vseh celinah. Kot pomožni škof se je dr. Lenič leta 1986 upokojil.

Umrli Karmelo Budihna

Za posledicami hude prometne nesreče je umrl nekdanji jugoslovanski generalni konzul v Celovcu dipl. inž. Karmelo Budihna. Pokojni je bil v tej funkciji v letih od 1968 do 1972. Bil je eden od sopobudnikov koroških kulturnih dni in iskren prijatelj koroških Slovencev. ZSO je družini pokojnega izrekla svoje sožalje.

Zahvala

Koroška Caritas se zahvaljuje za vse materialne in finančne podpore, ki jih je ta dobrodelna organizacija prejela za pomoč revnim in drugim osebam, ki so bili potrebni podpore.

LOTTO

8 12 30 32 33 43 (23)
Joker: 897116 b. j.

TOTO

XXI 111 XXX 22X
Stava: 0:0, 0:0, 3:0, 3:1 b. j.

OFFENER BRIEF

An ORF-Wien
Planung u. Koordination
z.H. Herrn Lorenz
u. Frau Schnödl

Betrifft: Beschwerde über den laufenden Werbespot für die ORF-Nachlese

Im Spot spricht die Dame von einer Club-2-Diskussion zwischen Kärntnern u. Slowenen.

Durch diese Diktion wird unterstellt, daß die Kärntner Slowenen keine Kärntner seien und Sie begeben sich mit dieser Ausdrucksweise in das Lager der rechtsradikalen Kärntner deutschnationalen Vereine.

Sie fügen damit der slowenischen Volksgruppe schaden zu.

Aus diesem Grund protestiere ich gegen den Spot und ich ersuche, den beanstandeten Text herauszunehmen.

Diese Telefaxnachricht ergeht auch an den Klub der Grünen im Parlament sowie an die beiden Kärntner Slowenenorganisationen.

Dipl.-Ing. Johann Urschitz,
Korpitsch/Grpiče 17
Riegersdorf/Ričarja vas

TRIBUNA BRALCEV

P. n.
SLOVENSKI VESTNIK

Tarviserstr. 16
9020 KLAGENFURT/CELOVEC

Diktokracija, demokracija in še kaj...

Radoveden reporter nekega koroškega slovenskega dnevnika je ob začetku novega leta zastavil nekaterim „firerjem“ koroških Slovencev (vsaj jaz jih sedaj poznam!) različna vprašanja. Neki gospod direktor in neki gospod predsednik sta blagovila istobesedno izjaviti: „...komunistični režim v Sloveniji je bil diktatura...mnogo ljudi je istovetilo koroške Slovence s komunisti...naši neprijatelji so nas skušali potiskati v levi, komunistično kot...“

Ob teh besedah me je začelo nekje v grlu daviti, in ko sem prišel iz tistega prostorčka, kjer sem se olajšal, sem s tresočo se roko brskal po starih slikah in časopisih. Gledal sem, primerjal, si čistil očala, a ni bilo dvoma: isti

ljudje, kateri se dajo s predstavniki novega režima sedaj slikati v prvi vrsti, so tudi nekdanji stali in sedeli v prvi vrsti, tedaj pač, ko so si iz roke v roko podajali kljube ljubljanskih vrat. Bili so sicer še mlajši in krepkejši in zato se čudim, da so jih mogli potiskati v kakršenkoli kot. Da pa so pod komunističnim jarmom grozno trpeli, bo razumel vsak, ki je že enkrat zavohal strašni smrad denarja.

Zdi se mi, da se dogajajo preobrti v današnjem svetu tako hitro, da jim niti jezikoslovci majhnih narodov niso kos. Ali je že kdo smiselno prevedel izraze „Wendehälse“ in „Stehaufmännchen“ v slovenščino?

Hermann Fritz,
Arnoldstein/Podkloster

VPISOVANJE

v dvojezično višjo in sredno šolo za gospodarske poklice
zavoda šolskih sester v Šentpetru pri Šentjakobu v Rožu
je od 11. do 28. februarja 1991,

Izobraževalne možnosti: 1-letna gospodinjstva šola

5-letna višja šola za gospodarske poklice

Pogoji za sprejem: zaključena 8. šolska stopnja in osnovno znanje obeh deželnih jezikov. Za sprejem v višjo šolo za gospodarske poklice pa še uspešno opravljen sprejemni izpit, ki bo na šoli 3. julija 1991.

Prijave so možne osebno v šolski pisarni, po pošti, ali po telefonu.

Tiskovine za prijavo so na razpolago v šolski pisarni ali pa pri poklicnem svetovalcu na šoli. Izpolnjene formulare oddajte najkasneje do 28. februarja 1991. Priložite originalno polletno šolsko obvestilo ali od šolskega ravnatelja potrjen prepis.

Financiranje: Vsi učenci so deležni istih državnih podpor, kot na vseh tovrstnih drugih šolah.

Zaželjene podrobnejše informacije Vam vsak čas posreduje vodstvo šole. Naslov:

Višja šola za gospodarske poklice
zavoda šolskih sester

Šentpeter 25,
A-9184 Šentjakob v Rožu, Tel.: 04253/343

16.-22. 1.	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV SLOVENIJA
SR 16. 1.	9.05 Alf; 10.30. Skrivnost mojega uspeha, ameriški film; 12.15 Reportaža iz tujine; 16.00 Habakuk, lutkovna igra; 17.30 Mini klub, 18.30 Trapper John, zdravniška serija; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Uspeh njenega življenja, serija; 21.55 Možje, nemški film; 23.30 Nočni sokol, kriminalka.	16.50 Leksikon umetnikov; 17.00 Življenje in mišljenje, 2. del; 18.30 Spored po željah; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni dnevnik; 20.15 Grillparzer: Gorje mu, kdor laže, ljudska drama; 21.40 Pisatelj Grillparzer na potovanjih; 22.00 Čas v sliki 2; 22.30 Življenje med dobami.	9.00 Živ žav; 9.55 Grešne ovčice; 15.00 Žarišče; 15.30 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 18.20 Spored za otroke: Klub klobuk; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Iztrebljevalec; 22.05 Dnevnik; 22.25 Povratek k Staxu; 23.20 Sova: Alf, Ulica strahu, Zgodovina smeha.
ČE 17. 1.	10.00 TV v šoli; 10.30 Možje (ponovitev); 12.15 Klub seniorjev; 13.45 Vinogradniki, 5. del: Burgundija; 18.00 Trapper John; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Ukročeni trmoglavci, italijanska filmska komedija; 22.10 Wilde: Žena brez pomena, igra (Paula Wessely, Erik Frey); 23.30 Nočni sokol.	17.05 Leksikon umetnikov; 17.15 Ubijamo, kar ljubimo: Kupčije s krznom; 18.00 Alf; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni dnevnik; 20.15 Notranjepolitični report; 21.15 Kulturne reportaže iz vsega sveta; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Klub 2.	9.00 Grizli Adams; 10.40 Slovenci v zamejstvu; 11.10 Zakon v Los Angelesu; 14.45 Mozaik; 15.30 Žarišče; 17.00 Dnevnik; 18.30 Spored za otroke: A. Marič: Punčka; Alf; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Simenon; 21.10 Tednik; 22.15 Dnevnik; 22.35 Sova: Vse razen ljubezni, Ulica strahu.
PE 18. 1.	10.15 TV v šoli: Marija Terezija in njen čas; 10.30 Ukročeni trmoglavci (ponovitev); 12.15 Notranjepolitični report (ponovitev); 14.05 Neronove nore noči, italijansko-francoski film; 17.05 Zarota na Temzi, mladinska serija; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Stari, kriminalka; 21.25 Model in vohljač.	12.05 Maribel: smuk – ženske; 16.05 Leksikon umetnikov; 16.30 Življenja grenka sladkost; 18.00 Alf; 18.30 Spored po željah; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni dnevnik; 20.15 Prestolnica Berlin, dokumentacija; 21.00 Modni magazin; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Šport.	9.00 Delfin Flipper; 15.00 Žarišče; 17.00 Dnevnik; 18.10 Spored za otroke; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Zrcalo tedna; 20.20 Midasov dotik; 21.20 Zakon v Los Angelesu; 22.10 Dnevnik; 22.30 Sova: Družinske vezi, Prevara; 1.10 Video strani.
SO 19. 1.	9.30 Angleščina za začetnike; 11.00 Smrt starega cirkuškega leva, ameriški film; 12.25 Življenje med dobami - Kreisky (ponovitev); 14.20 Vihar v steklenički vode; 17.30 Brez nadaljevanja; 18.30 Šport; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Stavim, da...; 22.05 Slam dance, ameriški film.	10.30: Maribel: super G – ženske, Atene: evropsko prvenstvo v telovadbi, Wengen: smuk – moški; 18.00 Alf; 18.30 Magazin Alpe-Jadran; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Stekljena celica, kriminalka; 21.50 Športna reportaža; 22.20 Srčni listič z Rudijem Carellom.	9.00 Radovedni Taček; 11.55 Ansambel bratov Avsenik; 13.00 Povratek k Staxu; 13.55 Nils Holgerson; 15.50 Žarišče; 17.00 Dnevnik; 17.40 Divji svet živali; 19.12 Risanka; 19.30 Dnevnik; 22.10 Dnevnik; 22.30 Sova: Zlata dekleta, Ulica strahu, Spirala.
NE 20. 1.	9.55 Wengen: slalom – moški; 11.00 Ura za tisk; 12.30 Orientacija; 15.35 Muppetovi dojenčki (zadnji del serije); 16.10 Daktari; 17.00 Velikih 10, popevke; 18.30 Šef-zdravnik Trapper John; 19.15 6 iz 45; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Šport; 20.15 Sezam odprti se, fantazijska igra z Arikom Brauerjem.	9.30 Mojster noči: portret pisatelja in matematika Leo Perutza; 11.05 Prve kompozicije; 11.05 Prve kompozicije Wolfanga Amadeusa Mozarta; 12.25 Dober dan, Koroška; 12.55 Wengen: slalom - moški, 2.tek; 19.00 Avstrija danes iz Južne Tirolske; 19.30 Čas v sliki; 20.15 kraj denarja.	8.30 Otroška matineja: Živ žav; 10.45 Mati in sin; 13.15 Križ krač; 14.45 Saga o Forsytih; 17.00 Dnevnik; 17.05 Finish line; 18.50 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Ni vse v ljubezni; 21.15 Zdravo; 22.35 Dnevnik; 22.55 Sova: Spet ti?, Ulica strahu; 0.10 Video strani.
PO 21. 1.	10. TV v šoli; 10.30 Model in vohljač; 11.20 High Chaparral; 12.10 Iz avstrijskega parlamenta; 14.20 Očarljiva Jeannie; 17.05 Na iskanju za najskrivnostnejšimi živalmi sveta, nova 12-delna serija; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Otok sanj, nemško-avstrijska produkcija; Magnum, kriminalka.	17.00 Otvoritev SP v alpskem smučanju iz Saalbacha; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Šport; 21.15 Šiling; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Nova ureditev, dokumentacija o spremembah v vzhodni in jugovzhodni Evropi; 23.10 Skrivnost Litva, dokumentacija.	9.00 Alice v deželi risb; 15.30 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 Mozaik; 18.30 Spored za otroke: Radovedni Taček; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Ozri se v gnev; 22.05 Dnevnik; 22.30 Osmi dan; 23.45 Sova: Avtoštopar, Ulica strahu; 1.00 Video strani.
TO 22. 1.	9.05 Alf; 12.20 Nova ureditev (ponovitev); 13.45 Vinogradniki, Bordeaux I; 16.00 Am, dam, des; 18.30 Šef-zdravnik Trapper John; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni dnevnik; 20.15 Univerzum, dokumentacija; 21.07 Dallas; 22.00 Lov na zgubljeni zlati, ameriški film; 0.25 Poročila.	6.20 Svetovno prvenstvo v smučanju non stop; 9.45 SP: slalom, 1. tek; 12.45 SP: slalom - moški, 2. tek; 17.00 Slon na smučeh; 18.00 Alf; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 SP-studio iz Saalbacha; 21.07 Zunanjepolitični report; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Klub 2.	9.00 Zgodbe iz školjke; 11.55 Osmi dan; 15.00 Žarišče; 17.00 Dnevnik; 17.05 Mozaik; 18.10 Spored za otroke; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 21.00 Danny Kay z Newyorškimi filharmoniki; 22.05 Dnevnik; 22.25 Sova: No Job for a Lady, Vrnitev Arsena Lupina.

Smučarski tečaj SŠZ v regiji „Dachstein-Tauern“

SŠZ vabi v semestralnih počitnicah na smučanje in snowboarding

v kraj svetovnega prvenstva v alpskem smučanju 1982, v Schladming in okolico s smučišči Hauer-Kaibling, Planai, Hochwurzen, Reiteral, Dachstein.

Enotedensko smučanje bo v času od sobote, 9., do sobote, 16. februarja 1991.

V gostišču Stiegler v Weißenbachu je rezerviranih 35 mest.

Cene: (za 7 polpenzionov):

2450.– odrasli v sobah s prho

1960.– otroci do 12 let v dvoposteljnih sobah pri starših, sicer popust 10% na ceno odraslih

2310.– odrasli v sobah brez prhe (topla, mrzla voda)

1850.– otroci do 12 let (isti pogoji)

Cene: za 6-dnevno vozovnico (78 vlečnic, vzpenjač in skibus):

1310.– odrasli

830.– otroci do 15 let

V dopoldanskih urah bodo udeleženci lahko uživali na izletih, se udeleževali pouka smučanja in snowboardinga pod strokovnim vodstvom prof. Antona Malleja, Riharda Kunčiča, Danila Prušnika ter Anice Wiegela (prispevek 200.-). Udeležba v šoli smučanja in snowboardinga je prostovoljna.

Rezervacijo je tokrat prevzel sindikat javnih služb (Gewerkschaft Öffentlicher Dienst). Člani ter njihovi partnerji in otroci prejmejo od sindikata podporo v višini 500 šil. po osebi (članska številka).

Prijave sprejema **Posojilnica-Bank Celovec, Bahnhofstraße 1, z naplačilom 1000 šil. na konto št. 1-03.029.11** (upoštevajoč vrstni red).

V upanju, da se srečamo na tečaju, Vas lepo pozdravlja

Danilo Prušnik,
vodja tečaja

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi na tradicionalno mednarodno ljudsko smučarsko tekmo za

„Karavanškega medveda“

in na slalom za mladino za

„KEKCA“

v nedeljo, 20. januarja 1991, ob 11. uri v Selah-Zgornji Kot (pri Francu). Tekmuje lahko vsak, ki je starejši od 10 let!

Potek: Na startu si tekmovalci naloži smuč in se poda po lepo steptani poti. Na koncu te poti (pri oznaki) si naveže smuč in se spusti po celcu čez prostrane travnike nazaj proti startu, kjer je sedaj končni cilj.

Vzpon + smuk = rezultat!

Posebna turna oprema ni potrebna!

Skupine: I. dekleta 10-15 let, II. fantje 10-15 let, III. ženske 16-30 let, IV. fantje 16-25 let, V. moški 26-40 let, VI. ženske nad 30 let in moški nad 40 let

Odlikovanja: v vsaki skupini dobi 1. zlato, 2. srebrno, 3. bronasto kolajno.

Vsi dobitniki zlatih kolajn se v posebni igri pomerijo za „medveda“. Vsi tekmovalci, ki so dosegli cilj, dobijo spominsko kolajno „karavanškega medveda“ in diplomu!

Najboljši dneva bo posebno nagrajen!

Mladinski slalom za „KEKCA“

Tekmovalne skupine: I. dekleta in fantje do 10 let, II. dekleta in fantje od 10 do 15 let

Odlikovanja: v vsaki skupini dobi 1. „Kekca“, 2. pokal, 3. zlato, 4. srebrno, 5. bronasto kolajno.

Vsak, ki je sodeloval pri slalomu, dobi spominsko kolajno „karavanškega medveda“ in diplomu.

Startnina: za „medveda“ 50 šil., za „Kekca“ 20 šil., za mladino od 10 do 15 let, ki sodelujejo na obeh tekmah, je startnina 50 šil.,

Vsakdo tekmuje na svojo odgovornost!

RADIO KOROŠKA

18.10-19.00

SLOVENSKE ODDAJE

Sreda, 16. 1. Glasbena sredo

Večerna 21.05-22.00 Novoletni koncert v Šentprijmožu

Četrtek, 17. 1. Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 18. 1. Narodopisna oddaja (dr. A. Feinig)

Sobota, 19. 1. Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 20. 1.

6.30 – 7.00 Dobro jutro na Koroškem

Duhovna misel (dekan Kristo Srienc)

18.10 – 18.30 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 21. 1. Osnutek za narodni program ZSO – diskusija

Torek, 22. 1. Partnerski magazin

Dober dan, Koroška

Spored za 20. 1. 1991, ob 13.30 uri

predvidoma z naslednjimi prispevki:

- Plesna moda '90
- Dvojezični vrtec Železna Kapla
- Pravilno izsekavanje in gojitev gozdov
- Kriza dinarja in Koroška
- Gimnazijski ples '91
- Srčanje lovcev v Tinjah
- Mednarodna primerjalna smučarska tekma na Šentjanških Rutah

Josip Apih-zgodovinar in pedagog

Kljub obilici znanstvenega dela, Josip Apih kot eden najbolj pomembnih zgodovinarjev svojega časa, ob prelomnici stoletja ni zanemarjal šole in pouka. Na celovškem učiteljskišči ima nemnjljive, pravzaprav zgodovinske zasluge, tudi za narodnostno vzgojo koroških slovenskih učiteljev. Po oceni svojih sodobnikov je bil Apih vesten in spreten v opravljanju svojih poklicnih dolžnosti, svojim učencem pa vzor delavnosti in poštenosti, vsem, ki so z diplomami odhajali s celovškega učiteljskišča, odkritosrčen in ljubezniv svetovalec.

od
vse povsod

Prodajna galerija „Vitica“

V hotelu Lev v Ljubljani so pred kratkim odprli novo galerijsko prodajalno „Vitica“.

Obiskovalcem so na voljo mojstrovine slovenskih izdelovalcev domače in umetne obrti, ki so sodobna oblika stoletne dediščine naše ustvarjalnosti. Predstavljajo nam vez s preteklostjo in so sestavina kakovosti v našem sodobnem življenju.

V galerijski prodajalni „Vitica“ je veliko skrbno izbranih:

– unikatnih stvaritev svetovno znanega oblikovalca Oskarja Kogojca

– idrijske čipke, narejene po živirnih vzorcih, vsite v sodobno oblikovane izdelke iz čiste svile, bombaža in volne (posteljino perilo, zavese, posteljnina za novorojenčke, oblačila),

– darilni seti LAN, izdelani z ljubeznijo do tradicije, primerni za razna priložnostna darila in

– izdelki slovenskih mojstrov domače in umetne obrti.

Galerijska prodajalna „Vitica“ s sedežem na Vošnjakovi 1 v Ljubljani je odprta vsak dan od 9.30 do 12.30 in od 15.30 do 19.30 ure, ob sobotah pa od 9.30 do 12.30 ure.

Bled z okolico

Turistično društvo Bled je izdalo in založilo karto sprehodov „Bled in okolica“. Karta je izdelana v merilu 1 : 25 000, zasnova in kartografska redakcija je delo dr. Branka Rojca, kartografska in tehnična izvedba – Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo FAGG Ljubljana.

Četrtek, 24. januarja v Celovcu:

Tomo Česen – človek, ki je rešil problem prihodnjega tisočletja

Na povabilo Slovenskega vestnika, Slovenskega planinskega društva v Celovcu ter skupnosti mladinskih organizacij „SMO“ bo prihodnji teden, v četrtek, 24. januarja, ob 19.30 uri v Modestovem domu v Celovcu predaval eden najslavnejših in najuspešnejših

alpinistov vseh časov, Tomo Česen.

S solo-vzponom preko južne stene 8516 metrov visokega Lhotseja je Tomo Česen kronal prizadevanja in napore generacije slovenskih alpinistov, ki se je pred dobrim desetletjem precej pred časom spopadla s steno, katero je svetovno priznani južnotirolski alpinist Messner ocenil za problem prihodnjega tisočletja. Česnov vzpon, katerega boste 24. januarja lahko podoživeli ob dia-predavanju, je spremenil pojmovanje o skrajni možni meji v alpinizmu. Verjetno je danes to mejo sposoben pomakniti više le Tomo Česen sam.

Ne zamudite te edinstvene priložnosti spoznavanja najvišje stopnje alpinizma na svetu; – v četrtek, 24. januarja se udeležite predavanja Toma Česna v Celovcu. Režijski prispevek znaša za odrasle 50, za mladino pa 20 šilingov.

Tomo Česen, človek, ki je prvi premagal južno steno 8515 metrov visokega Lhotseja.

Na novo leto so se člani pevskega zbora J.P. Gallus odpeljali v Rim. Po posredovanju prijatelja v Rimu so jim bila odprta tudi vrata do papeža. Ob obisku so prepevali lepe slovenske pesmi. Papež Janez Pavel II je pevce pozdravil v slovenskem jeziku in izrekel željo „naj vesela pesem brez prestranka doni v Vaših srcih in blagodejno odmeva v Vašem okolju.“ V treh – za Rim prekratkih – dneh, so si lahko ogledali le nekaj najpomembnejših znamenitosti velikanskega mesta in se vsaj malenkostno seznanili s skoraj tritisočletno zgodovino Rima.

SLOVENSKI VESTNIK – ŠPORT

Lep uspeh

12-letni Hans-Christian Wolte, član šahovskega kluba SŠK obir, je na deželnem mladinskem prvenstvu dosegel lep uspeh. S tremi točkami iz desetih partij je zasedel odlično 9.mesto in s tem ponovno dokazal, da v svoji starostni kategoriji šteje v sam koroški vrh. Hans-Christian Wolte si je zagotovil mesto v deželni finalu z zmago na kvalifikacijskem turnirju za okraj Velikovec. Koroški mladinski prvak pa je ponovno postal Šentvidčan Saša Reschun (7,5/10).

V avstrijskem prvenstvu v hokeju na ledu je znan prvi polfinalist. Hokejisti celovškega atletskega kluba (KAC) so v nedeljo v tretji play-off tekmi tretjič premagali nasprotnika VSV iz Beljaka in se tako uvrstili v sklepni del prvenstva. Beljačanom, ki imajo še možnost da se uvrstijo v polfinale preko kola upanja, so tretjo tekmo pred 5000 navijači izgubili s 3:6. Na sliki celovška legionarja Nienhuis, Jarvi in domačin Puschnig.

slika: Eggenberger

Gimnazijski ples Maturaball

maturantov
Zvezne gimnazije
za Slovence
v Celovcu

des Bundes-
gymnasiums
für Slowenen
in Klagenfurt

Peter Pan

MELOS

Petek / Freitag, 18.1.1991, 20.00
v Domu sindikatov / im ÖGB-Haus

Po uspelem 40. jubilejnem slovenskem plesu ob začetku leta bo v petek, 18. januarja 1991, ob 20. uri, v Domu sindikatov v Celovcu na sporedu drugi največji ples koroških Slovencev, gimnazijski ples letošnjih maturantk in maturantov slovenske gimnazije.

„Kabaret 91“

V okviru izvenabonmajske ponudbe Odra Herberta Grüna je Slovensko ljudsko gledališče ob izteku leta 1990 pripravilo uspešno premiero. To je „Kabaret 91“ avtorice besedila in glasbe Svetlane Makarovič, ki ga je z igralci Ljerkom Belak, Bojanom Umekom in Bogomirjem Verasom ter pianistom Edijem Goršičem pripravil režiser Vinko Moderndorfer. Kabaret 91 je posmehljiva, šokantna in velikokrat neprizanesljiva podoba našega trenutka, uprizorjena kot na videz lahкотen splet briljantnih Svetlaninih songov, duhovitih domislic, hitrih preoblek in razigrane koreografije. „Ti hvali mene, jaz bom tebe, to je sijajna igrlica...“ nam pripoveduje kabaret. In: „Kdor gleda ljudi skozi mačje oči, jih morda še najbolj spozna, saj mačke vedo, da z ljudmi je tako, da jim radi prinašajo zlo...“ ter: „Tvoja ljubezen je naprodaj, tvoje telo je kapital, a skrbno paziš, da se ne skuha za tvojim hrbtom kak škandal.“

ŠAHOVSKA RUBRIKA ureja: Silvo Kovač

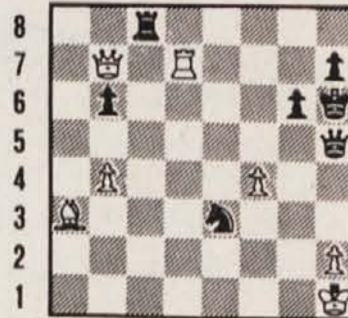
Rešitev naloge št.: 79

Z žrtvijo trdnjave 22.Te4!: se odpre belemu lovcu diagonala h3 – c8, po kateri se bo odigral zaključni razplet 22...fe4 23.Le6!! Lovec se ne sme vzeti zaradi 23...De6: 24.Sc7 šah – šeh. Po umiku črne dame 23...Df3 je v partiji sledilo 24.Db5+ Kf8 25.Lf4! in črni se je vdal! Na 25...Lf4: sledi 26.De4: sledi 26.De5+, na 25...Td8 pa odloči 26.Db7: in beli zmaga.

Šahovska naloga št.: 80

Obveščevalce 1978/79

Sedmo vrsto sta zasedli najmočnejši beli figuri in grozita z matiranjem črnega kralja na

a b c d e f g h

robu šahovnice. Črni, ki je na potezi, razmišlja, kako bi zaščitil šibko točko h7.

Naloga reševalcev je, da poiščejo nadaljevanje, ki omogoči črnemu, da z učinkovito potezo spremeni tok partije in zmaga!